

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ ИМЕНИЕТО ШОСКЪМ

Превод от английски: Георги Рупчев, —

chitanka.info

Шерлок Холмс дълго стоя надвесен над един не особено силен микроскоп. След това рязко се изправи и впери тържествуващ поглед в мен.

— Лепило, Уотсън — каза той. — Няма никакво съмнение, че е лепило. Обърни внимание на разпръснатите частици отстрани!

Наведох се към окуляра и го нагласих така, че да мога да виждам по-добре.

— Влакънцата несъмнено са конци от палто от туид. Онези грапави сиви частици са, разбира се, прах. От лявата страна по повърхността се е образувала окисна коричка. За кафеникавите петънца в средата няма съмнение, че са лепило.

— Чудесно — възкликнах и се разсмях. — Готов съм да се съглася с теб, но какво значение има всичко това?

— По този начин могат да се открият безспорни доказателства — отговори приятелят ми. — Може би си спомняш, че в случая със свети Панкратий недалеч от мъртвия полицай намериха един каскет. Обвиняемият обаче отрича шапката да е негова. Но той е майстор на рамки за картини, а те често използват лепило.

— Това някой от твоите случаи ли е?

— Не, любезни приятелю. Меривейл от Скотланд ярд ме помоли да се позанимая. Откак разкрих онзи фалшификатор на монети благодарение на частиците от цинк и мед по шевовете на маншетите му, в полицията най-после започнаха да оценяват колко важно нещо е микроскопът.

Шерлок нетърпеливо погледна часовника си и добави:

— Очаквам да дойде един нов клиент, но май закъснява. Между другото, Уотсън, разбираш ли нещо от конни състезания?

— Трябва да разбирам. Нали пръскам по тях близо половината от военноинвалидната си пенсия.

— При това положение ще станеш мой наръчник по конни състезания. Какво можеш да ми кажеш за сър Робърт Норбъртън? Говори ли ти нещо това име?

— Ами да, и така може да се каже. Въпросният господин живее в имението Шоскъм. Знам го със сигурност, понеже едно лято се бях запилял натам. Всъщност Норбъртън замалко щеше да нагази в твоята област.

— Какво е станало?

— Ами веднъж нашиба с камшик самия Сам Брюър, прочутия лихвар от улица „Кързън“, и то на хиподрума в Нюмаркет. Замалко не му видя сметката.

— Виж ти, любопитно! И често ли се развлича по тоя начин?

— Как да ти кажа, ползва се с името на доста опасен човек. Един от най-безразсъдните ездачи в Англия, преди няколко години излезе втори на националното прескачане на препятствия. Определено е от хората, изпреварили поколението си. Отишъл е твърде напред в сравнение с връстниците си. По време на регентството трябва да е бил забележителна фигура — боксьор и атлет, любовник на прекрасни дами, залагал е значителни суми на конните надбягвания и в крайна сметка, тръгвайки по лошия път, е стигнал толкова далеч по него, че може и да не успее да се върне.

— Гениално, Уотсън! Обрисува го целия с няколко думи. Вече ми се струва, че го познавам. А за имението Шоскъм какво можеш да ми разкажеш?

— Само това, че се намира посред Шоскъмския парк и че там се отглеждат и обучават прочутите шоскъмски коне.

— И главният тренъор се нарича Джон Мейсън — добави Холмс. — Не се чуди на осведомеността ми. Писмото, което държа, е от него. Какво друго можем да научим за Шоскъм? Почна да ми става интересно.

— Другата тамошна забележителност са шоскъмските шпаньоли — спомних си аз. — Нито една киноложка изложба не минава без тях. Най-рядката порода в Англия. Господарката на имението Шоскъм особено се гордее с тях.

— Жената на сър Робърт Норбъртън, предполагам?

— Сър Робърт никога не се е женил. Живее с овдовялата си сестра лейди Биътрис Фолдър.

— Значи тя живее при него?

— Не, точно обратното. Имението беше собственост на покойния ѝ съпруг сър Джеймс Фолдър. Норбъртън няма никакви права върху него. Лейди Биътрис ще разполага с имението до края на живота си. След това то ще бъде върнато на брата на съпруга ѝ. Но дотогава всички приходи от него са за нея.

— И, предполагам, брат ѝ Робърт прахосва въпросните приходи?

— Горедолу е така. Той е жив дявол в човешки образ и сигурно доста ѝ усложнява живота. Но съм чувал, че тя въпреки всичко е много привързана към брат си. Но все пак какво не е наред в Шоскъм?

— Това бих искал да узная и аз. И доколкото виждам, човекът, който ще ни каже нещо повече по въпроса, пристига.

Вратата се отвори и влезе висок гладко избръснат мъж с остри черти на лицето и неприветливо изражение, характерно за хората, които се разправят с коне или с момчета. А господин Джон Мейсън трябваше да се справя с много коне и с много момчета и, изглежда, не правеше особена разлика между тях. Той се поклони сдържано и се настани на стола, който му посочи Холмс.

— Получихте ли бележката ми, господин Холмс?

— Получих я, но нищо не можах да разбера от нея.

— Въпросът е твърде деликатен, за да излагам подробностите на хартия. Пък и нещата са сложни. Такива неща се обясняват само на четири очи.

— На ваше разположение сме.

— Преди всичко, господин Холмс, струва ми се, че моят работодател, сър Робърт, съвсем се е побъркал.

Холмс повдигна учудено вежди.

— Тук е улица „Бейкър“, а не „Харли“, където са докторите — обясни той. — И все пак какво ви кара да мислите така за господаря си?

— Как да ви кажа, уважаеми господине, ако някой направи една-две щуротии, това сякаш е в реда на нещата, но когато всичко, което върши, е налудничаво, тогава, щеш не щеш, започваш да си задаваш въпроси. Имам чувството, че грижите около шоскъмския Принц и предстоящото състезание съвсем са му размътили мозъка.

— Това е жребецът, който подготвяте ли?

— Най-добрият в Англия, господин Холмс! Ако се е появил някой по-добър, ще го науча. Ще бъда съвсем откровен, тъй като зная, че сте истински джентълмен и каквото и да си кажем, ще си остане между нас. Сър Робърт трябва на всяка цена да спечели състезанието. Затънал е до гуша в дългове и това е последната му възможност. Всички пари, които имаше или успя да вземе на заем, са вложени в този кон. Направи всичко възможно, за да подсили още повече

шансовете му за успех. Всичко се пазеше в пълна тайна. Какви ли не хитрини измисляхме.

— Как успяхте, щом конят е толкова добър?

— Никой няма и най-малката представа за възможностите му. Сър Робърт постъпи много разумно. Действаше крайно предпазливо с онези, които събират сведения за конете и после ги продават. Всичко се пазеше в такава тайна, че господарят извеждаше на разходка вместо Принц друго конче, родено от същата майка. Приличат си като две капки. Но препуснат ли, накрая Принца е напред с две дължини, че и повече. Господарят ми вече не може да мисли за друго освен за състезанието. От това зависи целият му живот. Докато мине състезанието, сър Робърт ще успее да удържи лихварите. Но ако Принц загуби, със сър Робърт е свършено.

— Това наистина изглежда доста рисковано. И все пак какво налудничаво виждате тук?

— Как да ви кажа, достатъчно е да погледнете господаря, и ще ви стане ясно. Не ми се вярва през нощта да мигва и за минутка. Денем и нощем е в конюшните. Чак очите му са помътнели. Много му дойде. Нервите му са съвсем разхлопани. Освен това и държането му към лейди Биътрис сякаш коренно се промени.

— Как по-точно се промени?

— Ами те винаги са били в най-близки отношения. И двамата имаха едни и същи вкусове, тя също обичаше конете като него. Всеки ден по едно и също време дамата отиваше с файтона да види конете, на всичкото отгоре Принц ѝ беше любимец. Само щом чуеше трополенето на колелата по чакъла, жребчето веднага наостряше уши. Всяка сутрин изприпкваше да посрещне кабриолета на господарката и да си получи захарчето. Но вече не е така.

— Защо?

— Ами, изглежда, тя изведнъж загуби всякакъв интерес към конете. От една седмица, когато минава покрай конюшните, лейди Биътрис само процежда по едно „Добър ден“.

— Смятате, че са се скарали?

— Сигурен съм. И е било ожесточено, яростно, страховито скарване. Иначе защо господарят ще гони любимия ѝ шпаньол, едно кученце, което тя обичаше като свое дете? Преди няколко дни го

хариза на стария Барнс, съдържателя на „Зеленият дракон“, на три мили от имението.

— Наистина изглежда странно.

— Разбира се, като се имат предвид воднянката ѝ и слабото ѝ сърце, едва ли може да се очаква госпожата да излиза на разходка със сър Робърт. Но, така или иначе, преди той прекарваше всяка вечер по два часа в стаята ѝ. Тя му беше изключително добра приятелка, силно привързана към него и той можеше да прави каквото си иска. Но това свърши. Вече не стъпва при нея. А тя очевидно го взема много присърце. Станала е мрачна и замислена, а на всичкото отгоре се пропи, господин Холмс — взе да пие като смок.

— А лейди Биътрис не пиеше ли, преди да настъпи това отчуждаване?

— Е, пийваше, но напоследък често се случва за една вечер да обърне цяла бутилка. Поне Стивънс, икономът, така ми каза. Всичко се е променило, господин Холмс, и съм сигурен, че в тая работа има нещо гнило. Освен това умът ми не побира какво ще търси господарят в подземията на стария параклис посред нощ? И кой е човекът, с когото се среща там?

Холмс потри ръце.

— Моля ви, продължавайте, господин Мейсън. Разказът ви става все по-интригуващ.

— Най-напред икономът забелязал сър Робърт да отива там. И то в полунощ, когато валяло като из ведро. На следващата нощ обикалях около къщата и съвсем ясно видях, че господарят отново излезе. Двамата със Стивънс тръгнахме подире му, но трябваше много да внимаваме, защото лошо ни се пишеше, ако сър Робърт ни забележеше. Негова милост има такива едни тежки юмруци и размаха ли ги, хич не гледа кой е насреща му. Та по тая причина ние с иконома се страхувахме да се приближим повече, но и така виждахме господина съвсем ясно. Той се запъти към подземията, което според мълвата се обитава от духове, а там го чакаше някакъв човек.

— Къде е това злокобно подземие?

— В парка, сър, има един стар порутен параклис. Ама много стар, никой не би могъл да каже кога е строен. Та под него има подземие. Местните хора разказват какви ли не страхотии. Денем си е тъмна, влажна и усамотена съборетина, но едва ли ще се намерят и

неколцина смелчаци от околностите, които да дръзнат да се приближат до нея през нощта. Господарят обаче не се страхува. Никога от нищо не се е страхувал. Но какво ли ще търси там посред нощ?

— Чакайте малко! — прекъсна го Холмс. — Казвате, че е имало и друг човек. Ами сигурно е бил някой от конярите или от прислугата в къщата. Трябвало е само да видите кой е бил, а после да го разпитате.

— Там е работата, че не го познавам.

— Как можете да сте толкова уверен?

— Мога, защото го видях, господин Холмс. Това стана на следващата нощ. Когато си тръгваше към къщи, сър Робърт мина покрай двама ни със Стивънс. Ние се криехме в храсталака и треперехме като зайци, понеже от време на време луната надничаше иззад облаците и господарят можеше да ни види. После чухме, че и другият човек се размърда. От него не ни беше страх. Затова, щом сър Робърт изчезна, се изправихме и се престорихме, че просто сме излезли да се поразходим на лунна светлина. Така че уж съвсем случайно и невинно минахме съвсем близо край непознатия. „Здрасти, мой човек! Ти кой беше?“ — викам му. Той, изглежда, не ни беше чул, та се ококори през рамо, ама все едно че бе видял самия дявол да се измъква от ада. Изкрещя колкото му глас държи, и търти да бяга. Здравата бягаше, за минутка изчезна от погледа ни. Повече ни го чухме, ни го видяхме. Така и не разбрахме кой беше този човек и какво търсеше там.

— Но го видяхте съвсем ясно на лунната светлина?

— Да, видяхме го. Мога да се закълна, че в лицето приличаше на гузен пес. Чудя се какво общо може да има той със сър Робърт.

Холмс се поумълча.

— А кой се грижи за лейди Биътрис Фолдър? — попита той най-накрая.

— Камериерката й Кари Евънс. От пет години е на служба при нея.

— И несъмнено й е изцяло предана.

Господин Мейсън се размърда притеснено.

— Че е предана, предана е — отговори той след кратко мълчание. — Само че няма да ви кажа на кого.

— Гледай ти! — възкликна Холмс.

— Не обичам да се ровя в чужди тайни.

— Напълно ви разбирам, господин Мейсън. Положението е съвсем ясно. От това, което доктор Уотсън ми разказа за сър Робърт, разбирам, че нито една жена не е в безопасност около него. Не мислите ли, че недоразуменията между брата и сестрата са свързани с нещо такова?

— А, колкото до тази работа, тя се знае отдавна.

— Но е възможно лейди Биътрис по-рано да не е забелязвала. Да предположим, че внезапно е научила за връзката им. Поискала е да се отърве от тази жена. Брат ѝ обаче не се е съгласил. Дамата страда от слабо сърце и практически не може да се движи самостоятелно. Тя не разполага с други средства да наложи волята си. Чуди се как да се отърве от омразната прислужница. Отказва да говори, цупи се, започва да пие. Разгневеният сър Робърт изпраща любимия ѝ шпаньол надалеч. Така нещата си идват на мястото, нали?

— Е, може би да... донякъде.

— Точно така. А каква е връзката с нощните посещения в старото подземие? Нещо не се получава.

— Не, сър, не се получава. А и още нещо не мога да разбера. Защо му е притрябвало на сър Робърт да разравя труповете?

При тези думи Холмс направо подскочи в креслото.

— За това разбрахме едва вчера, след като ви писах. Вчера сър Робърт замина за Лондон, а ние двамата със Стивънс отидохме в подземията. Всичко си беше както обикновено, ваша милост, само дето в единия ъгъл намерихме останки от човешко тяло.

— Осведомихте полицията, надявам се?

Нашият посетител мрачно се усмихна.

— Как да ви кажа, сър, не мисля, че щяха да се заинтересуват особено. В ъгъла се търкаляха само черепът и няколко кости на човек, умрял преди векове. Може би дори и преди хилядолетие. Но по-рано тези кокали ги нямаше. Мога да се закълна, както ще се закълне и Стивънс. Някой наскоро ги бе захвърлил в ъгъла. Напълно съм сигурен, че преди там нямаше нищо.

— Какво направихте с тях?

— Ами оставихме ги, както си бяха.

— Много разумно сте постъпили. Казвате, че сър Робърт е заминал вчера. Върна ли се вече?

— Очакваме го днес.

— А кога сър Робърт пропъди кучето на сестра си?

— Точно преди седмица. Животинчето скимтеше пред къщичката, която покрива стария кладенец, а нея сутрин сър Робърт беше в особено лошо настроение. Така се нахвърли на кученцето, та си помислих, че направо ще му свети маслото. После господарят го даде на жокея Санди Бейн и му заповяда да занесе псето при стария Барне в „Зеленият дракон“, да не му се мяркало повече пред очите.

Известно време Холмс остана безмълвен и умислен. Пушеше най-старата и най-опушена от лулите си.

— Все още не разбирам какво искате от мен, господин Мейсън?
— каза накрая. — Не можете ли да говорите по-определено?

— Може би това е по-определено, господин Холмс — отговори нашият посетител, извади от джоба си лист хартия, разгъна го внимателно и показа овъглено парче кост.

Холмс го разгледа с интерес.

— Къде го намерихте?

— В мазето, точно под стаята на лейди Биътрис, се намира пещта за отоплението на къщата. От някое време отоплението бе спряно, но сър Робърт се оплака, че му е студено, и настоя да го пуснем отново. Едно от моите момчета, Харви, свърши тая работа. Момъкът ми донесе това нещо същата сутрин, когато бе почиствал пещта. Намерил го, докато изгребвал пепелта. Не му харесала тази работа.

— И на мен не ми харесва — отговори Холмс. — Какво ще кажеш, Уотсън?

Парчето кост бе почти овъглено и все пак нямаше съмнение, каква е била анатомичната му функция.

— Горна част на човешка бедрена кост — заключих.

— Именно! — възкликна Холмс, изведнъж станал много сериозен. — По кое време вашият момък ходи при пещта?

— Зарежда я всяка вечер и след това си тръгва.

— В такъв случай всеки може да отиде там по което и да е време на нощта.

— Да, така е.

— Може ли да се влезе там отвън?

— Отвън може да се влезе само през една врата. Има и друга, но тя води към стълбището, което излиза в коридора, където е стаята на

лейди Биътрис.

— Нагазихме в дълбоки води, господин Мейсън. Освен това доста мътни. Твърдите, че снощи сър Робърт не е бил в имението, така ли?

— Не, сър, нямаше го.

— Следователно човекът, който е горил костите в пещта, не може да е бил сър Робърт.

— Така излиза, сър.

— А как стои въпросът с риболова в тази част на Бъркшир, върви ли?

По лицето на честния и почтен коняр се изписа недоумение. Очевидно реши, че за пореден път в неспокойния си живот е попаднал на безнадеждно побъркан.

— Какво да ви кажа, уважаеми господине. Чувал съм да говорят, че в улея на воденицата имало пъстърва, а в езерото на замъка се намирили щуки.

— Чудесно! Защото ние с Уотсън сме заклетни поклонници на въдичарството, нали така, Уотсън? Трябва да ни обясните как да отидем до „Зеленият дракон“. Ще пристигнем довечера. Не е необходимо да ви казвам, че не бива да се срещаме с вас, господин Мейсън, но някоя бележка би могла да стигне до нас и аз ще ви потърся, щом намеря за добре. Когато навлезем поне малко в същността на нещата, ще искам да чуя и вашата преценка.

Та така в една приятна майска вечер двамата с Холмс се озовахме сами в първокласно купе на път за Шоскъм — гаричка, на която влакът спира само при поискване. Багажникът над главите ни беше задръстен от всякакви риболовни такъми — въдици, макари, кошчета, нахвърляни, както дойде. От гарата по един селски път стигнахме до старомодна гостилница, където добродушният ѝ стопанин Джошуа Барнс взе много присърце плановете ни за тотално изстребление на рибата в близките околности.

— Как е, има ли риба в езерото на замъка? Дали може да се хване някоя щука там? — попита Холмс.

Лицето на съдържателя помръкна.

— Не ви съветвам да ходите там, господине. Току-виж сте се озовали в езерото още преди да сте уловили и едно парче.

— Че как така?

— Заради сър Робърт, ваша милост. Той зорко бди да не се промъкне в парка някой от ония, съгледвачите, дето събират сведения за конете и после ги продават. И ако забележи, че двама непознати обикалят толкова близо до конюшните, ще ги гони до дупка и няма да им се размине. Сър Робърт не е склонен да поема никакви рискове с тия работи, ама никакви.

— Чувах, че имал кон, който ще участва в големите надбягвания?

— Ами да, чудесен млад жребец. Всички ще заложим на него, и то големи суми, а сър Робърт е до гуша в дългове заради тоя кон. Между другото — човекът ни изглежда изпитателно, — надявам се, не сте от съгледвачите, нали?

— А не, ни най-малко. Ние сме само двама уморени лондончани, дошли да се порадват на чистия бъркширски въздух.

— Е, в такъв случай сте попаднали, където трябва. Хубаво си починете. Само не забравяйте какво ви казах за сър Робърт. Той е от ония, дето първо стрелят, а после питат кой е. Стойте по-далеч от парка.

— Разбира се, господин Барнс. Така и ще направим. Между другото във вашата трапезария забелязах един прекрасен шпаньол. Досега не съм виждал толкова чист екземпляр.

— Няма друг като него, и аз така мисля. Чистокръвна шоскъмска порода. По-хубав няма в цяла Англия.

— Аз самият съм любител на кучета — обясни Холмс на съдържателя. — Мога ли да попитам колко струва едно такова куче?

— Много повече, отколкото бих могъл да платя, сър. Това кученце ми го даде самият сър Робърт, като ми каза да го държа вързано и да не го изпускам за миг от очи. Ако се мерне в замъка, лошо му се пише и на него, и на мен.

— И все пак имаме някой и друг коз, Уотсън — каза ми Холмс, след като стопанинът ни остави. — Играта съвсем няма да е от лесните, но до ден-два нещата ще си дойдат на мястото. Между другото, доколкото разбрах, сър Робърт още е в Лондон. Навярно тая вечер ще можем да се промъкнем в имението, без да ни е страх, че някой безумен смелчага ще се нахвърли отгоре ни. Искам на място да проверя някои неща.

— Имаш ли нещо предвид, Холмс?

— Само това, Уотсън, че нещо се е случило преди седмица или горе-долу тогава и то изцяло е объркало живота на обитателите на Шоскъм. Какво е било, можем само да гадаем по последствията. Във всеки случай нещата в имението са се обърнали с главата надолу. Но това по-скоро ще ни помогне. Попаднали сме на съвсем обикновен, безцветен случай, в който няма нищо особено. Това е. Да видим сега с какво разполагаме. Братът внезапно престава да посещава любимата си сестра, която на всичкото отгоре е инвалид. Изпраща далеч кучето, към което е силно привързана. Нейното куче, Уотсън! Това нищо ли не ти говори?

— Нищо освен за братска злоба.

— Е, може и така да е. Или пък... Всъщност има и друга възможност. А сега да проследим как се развиват нещата от момента на спречкването. Ако е било спречкване. Дамата не излиза от стаята си, изцяло променя навиците си, никой не я вижда, освен когато се разхожда в кабриолета с камериерката си, дори престава да се отбива в конюшните, за да види любимия си кон, и както личи, здраво се залива. Това изчерпва случая, нали?

— Да, като изключим посещението в подземие.

— А, това са различни неща. За двете трябва да мислим поотделно, много те моля да не ги смесваш. Да означим първото с „А“. То засяга лейди Биътрис и има донякъде зловещ привкус, нали?

— Нищо не разбирам.

— Добре тогава. Да тръгнем по другата линия, да я наречем „Б“ — Тя се отнася до сър Робърт. Той съвсем се е побъркал на тема спечелване на предстоящите конни състезания. Затънал е до гуша в дългове. Лихварите го дебнат отвсякъде и кредиторите могат да сложат ръка на конюшните му за породисти животни. Той е безстрашен и отчаян човек. Каквито доходи има, идват от сестра му. Нейната камериерка е послушно оръдие в ръцете му. И така, май стъпихме на твърда почва, как мислиш?

— Добре, ами подземие?

— О, разбира се, подземие! Да си представим, Уотсън — не забравяй, че това е само едно нелепо предположение, хипотеза, за която засега няма доказателства, — да си представим, че сър Робърт е премахнал сестра си.

— Драги Холмс, това е немислимо.

— Много е вероятно, Уотсън. Сър Робърт е издънка на благороднически род, но нали знаеш, във всяко стадо има мърша. За момент да допуснем, че това, което казах, е вярно. Значи нашият човек ще остане с вързани ръце, докато не спечели състояние, а единственият начин това да стане е шоскъмският Принц да победи. Тогава парите ще потекат като река. По тази причина той трябва да бъде тук още известно време. А за да стане така, ще трябва да се отърве от тялото на своята жертва, а също така да намери някого, който да се представя за нея достатъчно убедително. С помощта на камериерката това е напълно възможно, нали тя е негов доверен човек. Тялото на сестра му би могло да бъде пренесено в подземието — едно рядко посещавано местенце, — докато изгори някоя нощ в пещта. Но все пак ще останат някакви следи и ние вече ги видяхме, нали? Какво ще кажеш за това, Уотсън?

— Ще кажа, че ако изхождаш от подобно налудничаво предположение, всичко е възможно.

— Мисля утре да проведем малък експеримент, Уотсън. Той ще ни помогне да хвърлим светлина по въпроса. А междувременно, ако искаме да играем убедително ролите си, добре ще е да поканим нашия домакин на чашка от неговото собствено винце и на сладки приказки за нравите на змиорките и кленовете — това ми се вижда най-верният път към сърцето му. Пък и по време на разговора можем да научим някоя местна клюка, която да ни влезе в работа.

На сутринта Холмс с удивление откри, че сме забравили да вземем стръвта за щуки, което ни лишаваше от възможността да отидем на риболов него ден. Към единайсет часа излязохме да се разходим, като приятелят ми се бе уговорил да вземем с нас и черния шпаньол.

— Стигнахме — обяви той, когато се изправихме при високите порти на парка, увенчани с два хералдически грифона. — Според господин Барнс всеки ден към пладне старата дама излизала на разходка и каретата ѝ съвсем забавяла ход, докато портите се разтворят. Тъкмо в този момент и преди отново да е ускорил ход, искам да спреш кочияша, Уотсън, и да го попиташ нещо. Няма значение какво. Аз няма да съм с теб. Ще стоя зад живия плет и ще гледам, ако има и нещо за гледане.

Не чаках много. След петнайсетина минути по дългата алея се зададе голям открит жълт файтон. Във впряга имаше два великолепно сиви коня, които пристъпваха бавно. Холмс се криеше с кучето зад храсталака. Аз стоях на пътя и безгрижно си играех с бастунчето. Точно тогава се появи пазащът и вратите се разтвориха.

Каретата бе забавила ход, така че имах възможност добре да разгледам хората в нея. Отляво седеше силно гримирана млада жена със светли, почти ленени коси и немирни очи. От дясната ѝ страна се бе настанила дама на почтена възраст с масивен гръб, а лицето и раменете ѝ бяха омотани с куп шалове, които говореха за крехко здраве. Веднага щом конете минаха през портата и излязоха на пътя, аз се приближих до колата, повелително вдигнал ръка, и когато кочиящът спря конете, го попитах дали сър Робърт е в имението Шоскъм.

В същия миг Холмс пристъпи напред и пусна шпаньола. С радостен вой животинчето се спусна към каретата и скочи на стъпалото. Радостните приветствия на песа само след миг се превърнаха в ожесточена ярост и кучето ядовито захапа черния гюрук на колата.

— Карай! Карай! — рязко извика някой отвътре.

Кочиящът пришпори конете и ние останахме сами насред пътя.

— Е, Уотсън, свършихме работа — усмихна се Холмс, докато затягаше нашияника на врата на развълнувания шпаньол. — Животното си помисли, че в кабриолета е неговата господарка, а се оказа, че там се крие непознатата особа. Кучетата никога не грешат.

— Но гласът беше мъжки — извиках аз.

— Точно така! Така добавяме още един коз към ония, които държим, Уотсън. И все пак трябва да внимаваме.

Както изглежда, моят приятел нямаше други планове за този ден, така че взехме рибарските си такъми и отидохме при воденичния улей да си опитаме късмета, в резултат на което за вечеря разполагахме с голямо блюдо пъстърва. Едва след като приключихме с яденето, Холмс даде видими признаци, че жизнеността му се е възвърнала. И ето че отново се озовахме на същия път, на който бяхме сутринта, и той отново ни отведе до портите на парка. Там ни чакаше някаква висока тъмна фигура. Оказа се, че това е нашият лондонски познайник господин Джон Мейсън, конярят.

— Добър вечер, господа! — поздрави той. — Получих бележката ви, господин Холмс. Сър Робърт още не се е върнал, но разбрах, че го очакват тази вечер.

— На какво разстояние от къщата е това подземие? — попита Холмс.

— На около четиристотин метра.

— В такъв случай спокойно можем да отидем дотам.

— Не мога да си го позволя, господин Холмс. Щом се завърне, господарят веднага ще поиска да ме види, за да му кажа какво ново има около Принца на Шоскъм.

— Разбирам! Значи ще трябва да свършим работа без вашата помощ, господин Мейсън. Само ни заведете до подземие и след това ще ни оставите.

Нощта бе безлунна, цареше непрогледен мрак, но Мейсън уверено ни водеше по обраслите с всякакъв треволяк шоскъмски пътечки, додето пред нас не се изпречи някаква тъмна постройка. Това несъмнено беше старият параклис. Вмъкнахме се през процепа, който някога навярно е бил портик. Нашият водач, препъвайки се в купчини срутена зидария, си проби път до ъгъла, където към подземие водеше стръмна стълба. Той драсна клечка кибрит и освети това навяващо скръб място — мрачно и отдавна непроветрявано, със старинни и изронени стени от грубо одялан камък, пълно с натрупани един върху друг ковчези. Някои бяха оловни, други — каменни и камарите се издигаха нагоре до сводестия, богато украсен таван, който тънеше в тъмни сенки. Холмс запали фенера си, който хвърли тънка ивица светлина върху печалната гледка. Лъчите се отразяваха от повърхността на ковчезите, много от тях украсени с грифоните и благородническите корони на старинния род, който запазваше белезите на своето достойнство дори отвъд прага на смъртта.

— Споменахте за някакви кости, господин Мейсън. Ще можете ли да ни ги покажете, преди да си тръгнете?

— Ей ги там, в ъгъла — Мейсън направи няколко крачки и когато освети с фенера посоченото място, изведнъж онемя от изненада. Като дойде на себе си, успя да каже: — Изчезнали са.

— Така и очаквах — рече Холмс, като се подсмивваше. — Предполагам, че пепелта от тези кости и сега си седи в пещта, където са били изгорени.

— Но за какъв дявол на някого му е притрябвало да гори костите на човек, умрял преди стотици години — недоумяваше развълнуваният Джон Мейсън.

— Това трябва да разберем — каза Холмс. — Само че тази работа може да ни отнеме доста време, а не бива да ви задържаме. Предполагам, че ще можем да ви представим нашето разрешение преди разсъмване.

След като Джон Мейсън си тръгна, Холмс се залови за работа. Той се зае внимателно да проучва ковчезите, като започна с един в центъра. Беше много стар, навярно още от времената на саксонците. Следваше дълга редица от нормандски Хюговци и така нататък, додето накрая стигнахме до сър Уилям и сър Денис Фолдър от осемнайсети век. Измина цял час, а може би и повече, преди Холмс да попадне на един оловен ковчег, намиращ се съвсем в края, почти до входа на гробницата. Чух как едва чуто възкликна от задоволство. От бързите му, сръчни и целенасочени движения разбрах, че е открил онова, което търсеше. После нетърпеливо, но внимателно се зае да изследва с лупа тежкия капак. След това измъкна от джоба си един лост за разбиване, с който се опита да отвори ковчеза. Пъхна го в пролуката и повдигна предната част на капака, която, изглежда, бе закрепена само със скоби. Най-сетне капакът поддаде и се разнесоха скриптене и скърцане, но очевидно го придържаше още нещо, панти или нещо подобно. Тъкмо когато най-сетне щяхме да видим какво има в ковчеза, се наложи непредвидено да прекъснем.

Горе в параклиса се разнесоха нечии стъпки. Беше твърдата и отчетлива походка на човек, дошъл тук с определена цел, който добре познава пътя. Горната част на стълбата се обля в светлина и в готическия проход се открие силуетът на този, който носеше фенера. Оказа се страховит мъжага, огромен на ръст и застрашителен на вид. Държеше пред себе си голям ветроупорен фенер, който пръскаше силна светлина. В нея се открояваше мъжествено лице с големи мустаци, над които блестяха две разгневени очи, които сякаш проникваха във всяко кътче на гробницата. Накрая мъжът спря неумолимия си поглед върху нас двамата — неканените гости тук.

— Кой сте вие, дявол да ви вземе — отекна мощният му глас. — И какво търсите в моята собственост?

И тъй като Холмс не отговори нищо, мъжът направи няколко крачки напред и вдигна тежкия бастун, който носеше.

— Чувате ли ме? — изрева той отново. — Питам ви кои сте? Какво търсите тук? — и заплашително размаха оръжието си.

Вместо да се отдръпне уплашено, Холмс излезе напред да го срещне очи в очи.

— Аз също искам да ви задам един въпрос, сър Робърт — заговори той с най-острия си тон. — Кой е човекът в ковчега и какво търси тук?

Холмс се обърна и разтвори капака на ковчега зад него. В светлината на фенера видях тяло, загърнато в чаршаф от главата до петите, с разкривени черти на лицето и мътни изцъклени очи.

Баронетът се олюля, извика силно и потърси опора в каменните саркофази.

— Как разбрахте? — извика той. Но веднага след това грубиянското му държане се върна. — Какво ви влиза в работата?

— Казвам се Шерлок Холмс — заяви моят спътник. — Може би името ми ви е познато? Така или иначе, работата ми е да следя за спазването на законите. А вие, струва ми се, трябва да отговаряте за едно-друго.

Сър Робърт го изгледа кръвнишки, но тихият и хладен глас на Холмс и увереното му държане си казаха думата.

— За Бога, Холмс, не съм извършил никакво престъпление — проговори баронетът. — Нещата, както изглеждат, са против мен, но уверявам ви, не можех да постъпя по друг начин.

— Ще се радвам, ако наистина е така, но все пак по-добре е да запазите обясненията си за полицията.

Сър Робърт сви широките си рамене.

— Е, щом трябва, така да бъде. Да се върнем в къщата и там на спокойствие ще можете да прецените как всъщност стоят нещата.

След петнайсет минути се намирахме в помещение, което, доколкото можах да преценя от редицата излъскани цеви, поставени зад стъклени витрини, бе оръжейната на старата къща. Стаята беше удобно обзаведена и сър Робърт ни остави там за няколко минути. Когато се върна, водеше със себе си още двама души. Първо се появи

цъфтящата млада жена, която бяхме зърнали в каретата, следвана от дребен мъж с мише лице, в чието държане имаше нещо отблъскващо и лукаво. И двамата изглеждаха напълно объркани, което значеше, че баронетът не бе имал време да им обясни какво се е случило.

— Това — посочи ги сър Робърт — са господин и госпожа Норлът. Госпожа Норлът служи няколко години като камериерка и довереница на сестра ми под моминското си име Евънс. Доведох ги тук, защото разбирам, че най-добре ще е да ви кажа истината, а те са единствените двама души, които могат да потвърдят думите ми.

— Необходимо ли е, сър Робърт? Добре ли помислихте какво възнамерявате да направите? — извика жената.

— Аз категорично отказвам да поема каквато и да е отговорност — обяви съпругът ѝ.

Сър Робърт го изгледа с дълбоко презрение.

— Цялата отговорност ще поема аз — заяви той. — А сега, господин Холмс, чуйте едно просто изложение на фактите. Вие наистина сте навлезли твърде дълбоко в делата ми. Ако не беше така, нямаше да бъдете на мястото, на което ви намерих. Затова по всяка вероятност вече знаете, че се готвя да участвам в големите състезания с един вран кон и че всичко зависи от това, дали ще успея да спечеля състезанието с него или не. Ако спечеля, всичко ще тръгне по мед и масло. Ако загубя... Е, дори не ми се мисли какво ще стане тогава.

— Разбирам — вметна Холмс.

— Зависим съм от сестра си, лейди Биътрис, напълно зависим за всичко. При това е добре известно, че след смъртта ѝ всички доходи от имението, както и самото имение, ще отидат при брата на покойния ѝ съпруг. Аз пък съм затънал до гуша в дългове, изцяло съм в ръцете на лихварите. През цялото време ми беше ясно, че ако нещо се случи със сестра ми, ако тя почине, кредиторите ми ще се нахвърлят върху онова, което притежавам, като ято лешояди. Всичко ще бъде разграбено: конюшните, конете — нищичко няма да оставят. Е, господин Холмс, така се случи, че сестра ми наистина почина точно преди една седмица.

— И вие не казахте на никого.

— Какво да направя? Това би означавало пълна разруха. Ако можех да отложа нещата с три седмици, всичко щеше да е наред. Съпругът на камериерката на сестра ми, ето този човек пред вас, е

актьор. И тогава на нас ни хрумна, по-точно на мен, че би могъл за кратко да заеме мястото на сестра ми. Всъщност той трябваше да се появява само по пладне в каретата, тъй като можеше да се уреди никой друг освен камериерката ѝ да не влиза в стаята ѝ. Това не беше трудно. Сестра ми умря от воднянката, която я мъчеше години наред.

— Това ще трябва да реши следователят.

— Нейният лекар ще удостовери, че от месеци насам симптомите на болестта ѝ предвещаваха подобна развръзка.

— И какво направихте?

— Тялото ѝ не можеше да остане тук. Още първата нощ двамата с Норлът го преместихме в къщичката над стария кладенец, която отдавна не се използва и никой не ходи там. Обаче нейният любим шпаньол тръгна по петите ни. Това псе непрекъснато скимтя пред вратата и аз веднага разбрах, че трябва да намеря по-сигурно място, за да скрия трупа. На другия ден успях да се отърва от шпаньола и преместихме тялото на сестра ми в подземие на параклиса. Не съм проявил ни най-малко неуважение към паметта ѝ, господин Холмс, нито съм я оскърбил по някакъв начин. Такова нещо не бих си позволил.

— Въпреки това поведението ви ми се струва непростимо, сър Робърт.

Баронетът тръсна нетърпеливо глава.

— Много е лесно да се каже — възпротиви се той. — Може би нямаше да говорите така, ако бяхте на мое място. Нямаме представа, какво е. Човек не може спокойно да гледа как всичките му надежди и очаквания рухват в последния момент, и да не положи усилия да ги спаси. Струваше ми се, че няма да е толкова непочтително, ако я положим за известно време в някой от ковчезите на предците на съпруга ѝ. Все пак гробницата, в която почиват те, се намира на осветена земя. Отворихме един от тези ковчези, извадихме каквото имаше вътре, и я положихме в него, видяхте как. Колкото до останките, които извадихме, не можехме да ги захвърлим да се търкалят по пода на подземие. Двамата с Норлът ги внесохме в къщата, а през нощта той ги изгори в пещта. Това е моята история, господин Холмс, и ако искате да ви разкажа нещо друго, то ще бъде измислица.

Известно време Холмс седя дълбоко замислен.

— Вашият разказ, сър Робърт, има един недостатък — проговори най-сетне той. — Възлагате надеждите си на конните състезания и по тази причина няма да загубите най-важното, дори и кредиторите ви да сложат ръка на имението.

— Да, но жребецът също е част от него, а тях какво ги е грижа за моите залози. По всяка вероятност изобщо няма да се занимават с коня. За нещастие моят главен кредитор е и моят най-голям враг. Това е мошеникът Сам Брюър, когото веднъж собственоръчно нашибах с камшик в Нюмаркет. Как си представяте тъкмо той да се втурне да ме спасява?

— Добре, сър Робърт — каза Холмс, като се изправи, — с тези въпроси, разбира се, ще трябва да се занимае полицията. Моето задължение бе да хвърля светлина върху фактите, а след това да се оттегля. Не аз ще преценявам доколко морално или благоприлично е било поведението ви. Уотсън, вече е почти полунощ. Мисля, че трябва да поемаме към скромната си квартира.

Сега вече е известно, че този любопитен епизод имаше много пощастлив завършек, отколкото действията, предприети от сър Робърт заслужаваха. Шоскъмският Принц спечели голямото надбягване, а собственикът му получи осемдесет хиляди лири от залозите и успя да се разплати напълно с кредиторите си, които го държаха в ръцете си до последния миг. И след като изплати дълговете си, на сър Робърт му остана достатъчно, за да се наслаждава на живота с пълни шепи. Както полицията, така и следствието проявиха снизходителност при решаването на възникналите въпроси, като изключим лекото неодобрение относно закъснението при обявяването на смъртта на лейди Биътрис. Така щастливият собственик се измъкна невредим от това толкова странно приключение, зае се с поприще, върху което не могат да паднат сенките от миналото, и доживя почетни старини.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.